

**PROGRAMMA VAN MAATREGELEN BIJ
ARCHEBO-RAPPORT 2019B210**

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN ANTWERPEN - MEIR

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT & K. BOUCKAERT

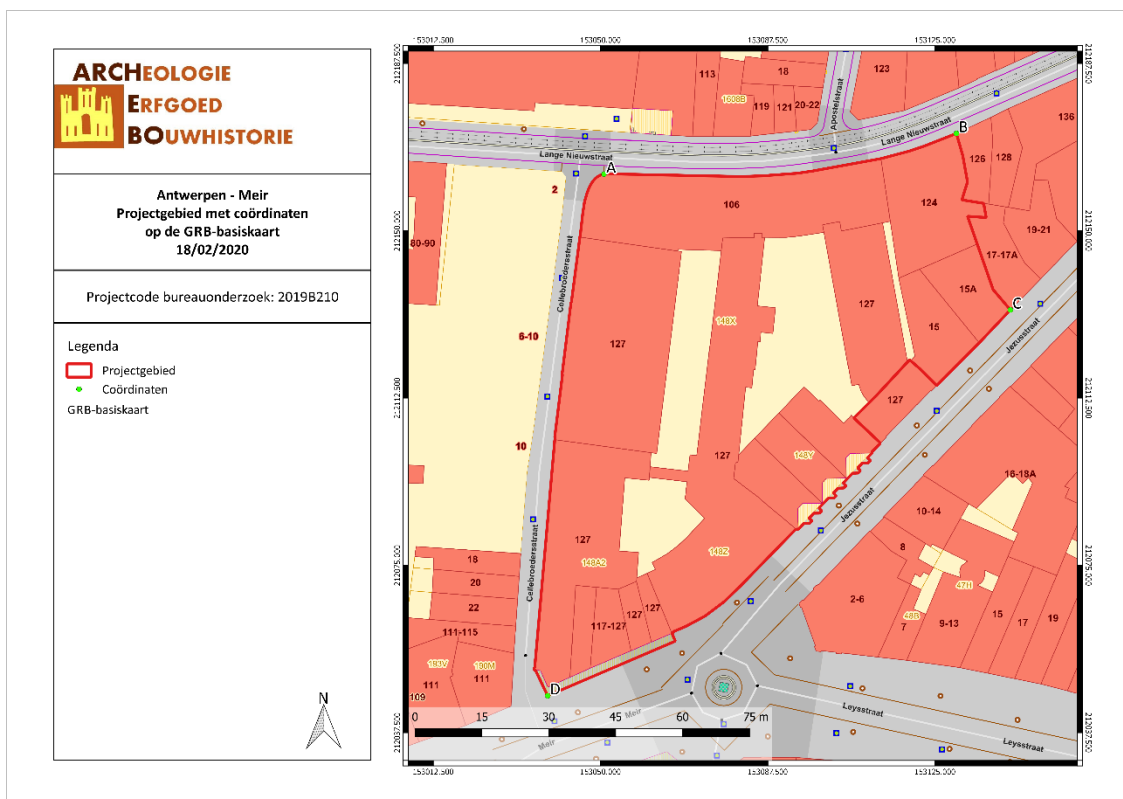
AUGUSTUS 2020

PROJECTCODE BUREAUONDERZOEK 2019B210

1. ALGEMEEN

Administratieve gegevens / Technische Fiche

Onderzoek:	Programma van maatregelen. Antwerpen - Meir		
Opdrachtnemer:	ARCHEBO bvba		
	Merelnest 5		
	3470 Kortenaak		
Projectleiding:	Jan Claesen		
Erkend archeoloog:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014		
Locatie:	Provincie Antwerpen, stad Antwerpen, kruising Lange Nieuwstraat, Celrebroederstraat, Jezusstraat & Meir		
Coördinaten :	A	X	153050.779
		Y	212162.711
	B	X	153129.785
		Y	212171.816
	C	X	153141.885
		Y	212132.264
	D	X	153038.157
		Y	212045.770
Kadastrale percelen:	Antwerpen, afdeling 3, sectie C, perceelnummers 123F, 123G, 148A2, 148X, 148Y, 148Z & 163F		

Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2020)

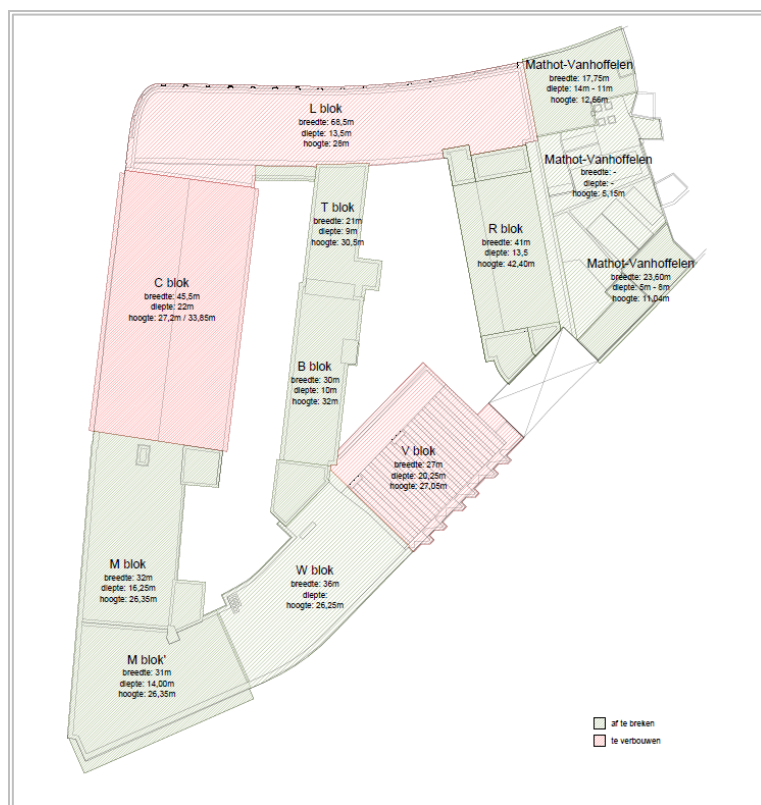
2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Aanleiding van het vooronderzoek

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor het projectgebied ter hoogte van de kruising van de Lange Nieuwstraat, de Jezusstraat en de Meir met de Cellebroederstraat in de stad Antwerpen (provincie Antwerpen). Het projectgebied is gelegen binnen de historische stadskern van Antwerpen (vastgestelde archeologische zone). Een groot deel van het terrein wordt ingenomen door de gebouwen van de voormalige Telefooncentrale Regie van Telegraaf en Telefoon, dat geregistreerd staat al een vastgesteld bouwkundig erfgoedobject. Het gedeelte van het projectgebied langs de Meir wordt op dit moment in gebruik genomen door handelspanden. Deze gebouwen zijn voorzien van een kelderverdieping die tot minstens 4m onder het maaiveld komt. Langs de oostelijke grens van het terrein staan drie gebouwen die toebehoorden aan de familie Mathot-Vanhoffelen. Het gelijkvloers wordt telkens ingenomen door handelszaken, de eerste en tweede verdieping door appartementen. Deze gebouwen hebben ook een kelderverdieping die tot ca. 2,5m onder het maaiveld komt.

Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever een deel van de bestaande gebouwen slopen. Blok C, L en V (aangeduid op onderstaand plan) blijven behouden en zullen verbouwd/gerenoveerd worden. Daarnaast zullen nieuwe gebouwen opgetrokken worden voor de campus Meir. Deze worden voorzien van één kelderverdieping waar kantoorruimtes, technische ruimtes, bergingen en archieven en een fietsenstalling voor 1300 fietsen worden voorzien. Het vloerniveau van de te bewaren kelders bevindt zich telkens tot ca. 3m onder het maaiveld (exclusief funderingen), het vloerniveau van de nieuwe kelderverdieping zal tot ca. 7m onder het maaiveld komen (exclusief fundering). De nieuwe gebouwen zullen bestaan uit een gelijkvloers en vijf verdiepingen en worden voorzien van kantoorruimtes, technische ruimtes, de studentenhuisvesting, ruimtes voor faciliteiten van de Hogeschool (baliezone, KDG-shop, stock, ICT-lokaal, onthaalruimte), (afgesloten) werkplekken (stil of samenwerk) en gesprekslokalen, een bedrijventrum, flex- en projectlokalen, sanitair, een leercentrum, co-working leefruimtes (met koffiebar en keuken), een VIP-ontvangstruimte, twee grote aula's, een flexaula, een keuken en een restaurant. Op het dak wordt een dakterras en zones voor koelmachine of warmtepompen en voor PV panelen voorzien. De nieuwe campus zal ook voorzien zijn van een atrium. Het projectgebied is ca. 7 850,538 m² groot.

Figuur 2: Sloopplan (Urbicoon, 2020)

Figuur 3: Kelderverdieping -2 (BINST ARCHITECTS NV & B-ARCHITECTEN, 2020)

Figuur 4: Kelderverdieping -1 (BINST ARCHITECTS NV & B-ARCHITECTEN, 2020)

Figuur 5: Gelijkvloers (BINST ARCHITECTS NV & B-ARCHITECTEN, 2020)

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Voor het bureauonderzoek werd gebruik gemaakt van zo veel mogelijk beschikbare bodemkaarten, geologische kaarten, historische kaarten en archeologische gegevens.

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er bebouwing aanwezig was binnen het projectgebied vanaf de 16de eeuw tot nu. Het is mogelijk dat er reeds voor deze periode bebouwing binnen het projectgebied heeft bestaan, maar dit kan niet gestaafd worden d.m.v. cartografische bronnen. In de archeologienota (ID 5091) staat een uitgebreide bouwgeschiedenis van het Cellebroederklooster en de Telefooncentrale Regie van Telegraaf en Telefoon, die een groot deel van het huidig projectgebied heeft ingenomen/inneemt. Over de gebouwen ter hoogte van Lange Nieuwstraat 124 en Jezusstraat 15 en 15A is geweten dat er tussen 1931 en 1961 verbouwingswerken hebben plaatsgevonden (waaronder het uitdiepen van een bestaande kelder rond

1957). De plannen uit het Primitief Kadaster konden niet geraadpleegd worden, daar het Kadaster niet langer toegankelijk is voor particulieren.

In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft enkele kuilen uit de Late IJzertijd, muren uit de Middeleeuwen, een kuil uit de Volle Middeleeuwen, paalsporen, lagen, kuilen, afval- en/of beerputten, waterputten, funderingen, greppels, kuilen met hoornpitten en een stadspoort uit de Late Middeleeuwen, afval- en beerputten en resten van een vestingsmuur, van de omwalling en van een kazerne uit de Nieuwe Tijd, een bronzen penning, afvalkuilen met ceramiek, glas en hoornpitten van runderen, afvalputten, resten van de bastionmuur, een gedempte gracht voor de bastionmuur, resten van een vestingsmuur, sporen van de stadsmuur, het binnenmetselwerk van het ontmantelde bruggewelf en brugpijler van de Kipdorpbrug en sporen en restanten van een brug uit de 16de eeuw, bouwkundige resten van het Kloostercomplex van de ongeschoeide karmelieten, resten van een terracottagroep, verschillende afvalcontexten en muurresten en dergelijke van een zuidelijke en westelijke gebouwvleugel uit de 17de eeuw, afval- en beerputten en kelders uit de Nieuwste Tijd, funderingen, een afval- of beerput, sporen en restanten van een kazemat, een afbraaklaag met puin van het 16de-eeuwse muurwerk en een keldermuur uit de 19de eeuw en tenslotte een met ceramisch afval van suikerraffinage, enkele beenderen en schaatsen en een ongedetermineerde vondst (alle drie niet gedateerd).

Op de bodemkaart wordt het terrein gekarteerd als OB (onder bebouwing). Het projectgebied ligt in de Scheldevallei, de zeeschelde stroomt ca. 1200m ten westen van het terrein. Volgens het Digitaal Hoogtemodel ligt het projectgebied tussen ca. 7,4 en 8,5 meter boven de zeespiegel. Het terrein ligt hoger dan de rest van de Scheldevallei. Vermoedelijk werd het terrein opgehoogd bij het bouwen en uitbreiden van de stad Antwerpen.

We kunnen besluiten dat het projectgebied vooral vanaf het einde van de 19de-eeuw belangrijke veranderingen onderging. Met de bouw van de R.T.T. burelen in verschillende fasen werd een zeer groot deel van het projectgebied onderkelderd tot minstens 4 m onder het maaiveld. De bebouwing in het oosten van het terrein is dan weer voorzien van kelders tot op ca. 2,5m onder het maaiveld. Dit heeft archeologische lagen vermoedelijk grondig verstoord. Verder bodemonderzoek naar archeologische items is hierdoor niet de meest opportune keuze.

Conclusie

Het uitgevoerde vooronderzoek is volledig. Alle relevante beschikbare bronnen zijn geraadpleegd.

Er dient geen verder archeologisch onderzoek te gebeuren in welke vorm dan ook.

Deze nota ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht indien er alsnog archeologische resten aan het licht komen.

3. FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2020)	2
Figuur 2: Sloopplan (Urbicoon, 2020)	4
Figuur 3: Kelderverdieping -2 (BINST ARCHITECTS NV & B-ARCHITECTEN, 2020)	4
Figuur 4: Kelderverdieping -1 (BINST ARCHITECTS NV & B-ARCHITECTEN, 2020)	5
Figuur 5: Gelijkvloers (BINST ARCHITECTS NV & B-ARCHITECTEN, 2020)	5